

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C144 – OND12**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 4 maart 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over repetitorenbureaus	
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de werkwijze van repetitorenbureaus aan hogescholen en universiteiten	
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over studiebegeleiding in hoger onderwijs	3
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over huisonderwijs	8
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de financiering van de diensten aangepast vervoer	11
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beroepserkenning van Vlaamse kleuterleid(st)ers in Nederland	14
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het effect van de afschaffing van de middelen voor het rationalisatiefonds hoger onderwijs	16
Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het taalgebruik in onderwijsinstellingen	
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht over de Engelse benamingen op de gevels van de departementen van de Provinciale Hogeschool Limburg	19
Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting	24

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over repetitorenbureaus

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de werkwijze van repetitorenbureaus aan hogescholen en universiteiten

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over studiebegeleiding in hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, mijn vraag gaat over het zeer eigenaardige fenomeen van het repetitorenbureau. Er zullen zeker bureaus zijn die de intentie hebben om zeer behoorlijk werk af te leveren, maar er bestaat toch ook wel wat ongenoegen en wrevel. In De Standaard van 25 januari lezen we een verontrustend artikel over repetitorenbureaus die tegen betaling begeleiding bieden aan studenten in het hoger onderwijs. De titel luidde: ‘Repetitoren lokken studenten almaar agressiever’. Uit het artikel blijkt dat sommige bureaus een behoorlijk agressieve marketingstrategie hanteren. Het gaat onder meer om het aankopen van adressenbestanden van studentenverenigingen en het persoonlijk aanschrijven van de ouders van studenten. Bovendien wordt handig ingespeeld op het onzekerheidsgevoel van de studenten en hun ouders en wekken de repetitorenbureaus vaak de illusie dat hun begeleiding goede examenresultaten garandeert. De kwaliteit van die bijlessen is vaak erg laag. Er is een compleet gebrek aan controle op de lesgevers. Het merendeel van hen doet het louter voor het geld.

De kostprijs van deze diensten is aan de hoge kant. Er worden zelfs bedragen genoemd van 750 euro. Ik heb zelfs horen spreken van 1000 euro. Ongetwijfeld zijn er ook veel repetitorenbureaus die zich niet bezondigen aan dergelijke praktijken. Niettemin moeten we ons afvragen hoe we de kwaliteit van die studiebegeleiding voort kunnen garanderen. In een antwoord op een schriftelijke vraag die de heer Sauwens daarover op 5 augustus 2009 heeft gesteld, hebt u gesteld dat deze problematiek valt onder Consumentenbescherming, en dat er daarom ook geen plannen zijn van het Ministerie van Onderwijs en Vorming om een kwaliteitslabel voor repetitorenbureaus in te stellen. Een mogelijke oplossing ligt echter ook in het versterken van het reguliere aanbod van studiebegeleiding aan onze hogescholen en universiteiten, dat bovendien gratis is en waarvan, voor zover me bekend, zeer gretig gebruik wordt gemaakt.

Minister, plant u een overleg over deze problematiek met uw federale collega bevoegd voor de consumentenzaken? Ziet u mogelijkheden om het reguliere aanbod van studiebegeleiding aan onze hogescholen en universiteiten bekender te maken bij de studenten als een volwaardig en bovendien gratis alternatief, of dat aanbod zelfs nog te versterken? Zou er bijvoorbeeld werk kunnen worden gemaakt van een uitbreiding van het tutoringproject voor hoger onderwijs, zoals dat momenteel trouwens reeds gebeurt aan diverse hogescholen en universiteiten?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, mevrouw Celis heeft de toestand al zeer goed samengevat, dus ik zal hier niet in herhaling vallen. Deze zaak is opnieuw bijzonder actueel geworden, omdat gisteren in het weekblad Knack een zeer uitgebreid en ook zeer goed onderbouwd artikel is verschenen over de repetitorenbureaus. Ik heb ook het artikel gelezen in De Standaard, waarnaar mevrouw Celis verwijst. Ik heb ondertussen ook gesproken met nogal wat studenten die gebruik maken van die repetitorenbureaus. Ik stel vast dat ze in één semester minstens 1000 euro betalen en dat ze bij de aanvang absoluut niet

weten wat hun zal worden gebracht en door wie. Ze weten niet welke kwaliteiten die mensen hebben. Ik stel ook vast dat ze in het wilde weg uren kopen, zonder eigenlijk te weten hoeveel uren ze precies nodig hebben om zich bij te werken wat een bepaald probleem betreft. De uren worden ook goedkoper naarmate ze er meer kopen. Dat zijn toch problemen waaraan we hier de nodige aandacht moeten besteden.

Ik heb ook vastgesteld dat het de meest onzekere studenten zijn die eerst door het bureau worden aangetrokken. Het gaat over mensen die worden geconfronteerd met de cursussen, niet meteen weten wat ze ermee moeten aanvangen en ook hun ouders overtuigen om mee te doen aan dat systeem. Minister, ik begrijp dat dat op zich niet meteen uw bevoegdheid is, maar binnen de universiteiten wordt momenteel ook al gewerkt aan het geven van bijlessen en aan de nodige ondersteuning. Misschien moet dat nog worden uitgebreid. Moet er niet over worden nagedacht om wat nu al bestaat binnen de universiteiten meer onder de aandacht van de beginnende studenten te brengen? Op dit ogenblik is het hoogst ondemocratisch dat bepaalde studenten heel veel geld uitgeven aan dergelijke bureaus, zonder dat hun slaagkansen daarmee per se toenemen. Daarom vraag ik me af of er een plan van aanpak is om die dienstverlening van gratis studiebegeleiding op hogescholen en universiteiten eventueel uit te breiden en er duidelijk over te communiceren met de studenten en hun ouders.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, dames en heren, dit onderwerp houdt ons allemaal bezig. We willen allemaal dat de studenten op een goede manier worden begeleid. Zoals mevrouw Deckx aanhaalt, leveren de universiteiten en hogescholen op dat vlak al heel wat inspanningen. Misschien is de informatie daarover onvoldoende, dan moet daar iets aan worden gedaan. Maar er gebeurt al heel wat.

Mijn fractie is op zich niet tegen initiatieven van privépersonen om studenten extra ondersteuning te geven. Het kaf moet natuurlijk van het koren worden gescheiden. Het heeft inderdaad geen zin dat de overheid veel inspanningen doet om gelijke onderwijskansen te realiseren, daar heel wat geld tegenaan smijt, studietoelagen verhoogt en verbreedt, maar intussen op een andere manier de ouders op kosten jaagt. Dat is niet de bedoeling. Zo wordt de ongelijkheid opnieuw geschapen.

Er zijn codes en afspraken geweest tussen enkele universiteiten en repetitoren. Dat is eerder dode letter gebleven. Misschien moet dat weer worden bovengehaald. Een kwaliteitslabel lijkt me een interessant idee. Misschien kunt u daarin geen initiatieven nemen, maar kunt u dat wel bespreken met de minister die daarvoor bevoegd is. We mogen echter niet te veel reglementeren en bureaucratiseren. Een pasklare oplossing bestaat waarschijnlijk niet, maar het onderwerp vraagt onze aandacht, in het belang van de student.

Minister, erkent u deze problematiek? Zo ja, ziet u het nut in van een doorgedreven informatiecampagne? Behoort een kwaliteitslabel, in samenspraak met de collega's, voor repetitorenbureaus tot de mogelijkheden? Zo ja, kan daar op korte termijn werk van worden gemaakt?

De heer Boudewijn Bouckaert: Als docent in de eerste jaren heb ik ervaring met repetitoren. De eerstejaars zijn de studenten die uit het secundair onderwijs komen en in een totaal andere wereld belanden. Zij zijn het meest onzeker. De repetitorenbureaus maken gebruik van die context. Als decaan van de Rechtsfaculteit heb ik ontdekt dat sommige van die bureaus fraude organiseerden. Ze maakten praktische oefeningen en thesen van studenten. Dat was een bijzonder kwalijke praktijk. Ik ben daar als decaan tegen opgetreden. Ik ben met de repetitorenbureaus die werkzaam waren rond Rechten en Economie, gaan praten. We hebben een soort pact, een convenant gesloten en ze hebben zich daaraan gehouden.

Verder vind ik repetitorenbureaus geen slecht fenomeen. Sommige studenten hebben bijzondere moeilijkheden met de universiteit en vinden baat bij de repetitoren.

Ik begrijp niet wat dit met democratie te maken heeft. Er is nog zoiets als de soevereiniteit van de consument, dus ook van de ouders en de studenten. Die hebben vooralsnog het recht, tenzij we van Vlaanderen de Sovjet-Unie maken, hun geld te besteden aan de zaken die zij opportuun achten. De consument heeft het recht dwaasheden te begaan, en moet daaruit leren. Zo ook met de repetitorenbureaus. Als u hen wilt uitroeien, zullen ze op een andere manier weer opduiken, eventueel in een zwart circuit. Men kan dat niet uitroeien.

We moeten het fenomeen ten goede keren. Ik pleit ervoor om samen met de bureaus naar transparantie en kwaliteit te streven. Een label lijkt me een zeer goed idee.

Mijn universiteit, en wellicht nog andere, heeft het fenomeen van de repetitorenbureaus willen afzwakken, want men kan het dus niet uitroeien, door een systeem van monitoring van de studenten. De klassieke praktische oefeningen zijn gedeeltelijk vervangen door monitoring. We hebben in de Rechtsfaculteit een viertal mensen aangeworven waar de studenten bij terecht kunnen met studieproblemen. Daar wordt gretig gebruik van gemaakt. Als de universiteiten en hogescholen een alternatief aanbieden dat de behoefte aan de repetitorenbureaus doet dalen, kunnen ze het fenomeen onder controle houden. Verder moet men de bureaus maar laten functioneren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik sluit me aan bij de vraag, voorzitter.

Minister, kunt u zeggen of de nood aan studiebegeleiding toegenomen is in de laatste jaren? Dat kan een effect zijn van de flexibilisering van het hoger onderwijs. Iedereen werkt nu meer met het rugzakje en er wordt minder in groep naar bepaalde lessen gegaan. Er is ook minder ondersteuning van de peers en meer het klasgevoel van vroeger, waarbij leerlingen en studenten elkaar zelf meer ondersteunen. Ik heb de indruk dat de nood aan studiebegeleiding is toegenomen, door een verdere flexibilisering. Klopt die indruk? Bestaan daar gegevens over? Wordt daar onderzoek naar gedaan? Zo ja, is het dan geen taak van de universiteiten zelf om in begeleiding te voorzien? Moet er dan inderdaad niet eerst en vooral voor worden gezorgd dat die begeleiding beter bekend en beter gebruikt wordt, en uitgebreid, als blijkt dat de noden inderdaad hoger zijn?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, de problematiek van de repetitorenbureaus is uiteraard niet nieuw. Dat bestaat al een hele tijd. Het is heel belangrijk om te weten dat wij vanuit de overheid zowel aan de hogescholen als aan de universiteiten een duidelijke boodschap hebben meegegeven dat zij niet alleen studenten over de drempel van het hoger onderwijs moeten trekken, maar dat het ook hun opdracht is om die studenten te helpen om hun talenten ten volle te ontwikkelen en in hun studies te slagen. We zeggen dat niet alleen, we handelen er ook naar, door verschillende parameters te gebruiken in het vernieuwde financieringsmodel voor het hoger onderwijs, door aanvullende budgetten toe te kennen als het aanmoedigingsfonds of de diversiteitsprojecten in de lerarenopleidingen. En daarbij zijn inderdaad ook initiatieven mogelijk als de tutoring- of buddyprojecten, die we structureel gaan verankeren, zoals ik eerder al in deze commissie heb gezegd.

Bij dat alles is het natuurlijk niet de bedoeling dat de instellingen afdingen op de kwaliteit van hun opleidingen, wel integendeel, maar wel dat zij mee voorzien in allerlei initiatieven met betrekking tot studiekeuze, studiebegeleiding, en zo nodig ook heroriëntatie van studenten. Dat heeft wel degelijk het nodige in beweging gezet en de afgelopen jaren zijn er te velde meer dan vroeger initiatieven ontplooid, zoals de monitoring in Gent en andere initiatieven inzake studiebegeleiding.

Ik stel ook vast dat er veel meer wordt gecommuniceerd, zowel ten aanzien van studenten als van hun ouders. Op veel websites en zelfs op homepages van instellingen word je bijvoorbeeld meteen doorverwezen naar de studiebegeleiding. Er is ook speciale aandacht

voor studiebegeleiding in de infobrochures en op infodagen en beurzen als de SID-in's enzovoort. Bovendien is de studiebegeleiding een van de aspecten die we laten beoordelen bij de externe visitatie in het kader van de accreditatie van opleidingen. Het accreditatiekader vermeldt dat de studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten met het oog op studievoortgang adequaat moeten zijn en moeten aansluiten bij de behoeften van studenten. Die vereisten zijn overgenomen en verder uitgewerkt in het visitatieprotocol van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). De visitatierapporten gaan daar voor elk van de opleidingen op in.

Als ik dat allemaal optel, vind ik dat de overheid haar verantwoordelijkheid neemt. Er is een duidelijke beleidsboodschap, we financieren rechtstreeks of onrechtstreeks allerlei initiatieven rond studiebegeleiding en we evalueren ook de inspanningen die de instellingen op dat vlak leveren.

Dan waren er nog de vragen over de repetitorenbureaus. In principe moeten we ervan uitgaan dat die niet nodig zijn en dat universiteiten en hogescholen die begeleiding normalerwijze zelf op zich moeten nemen. Anderzijds hebben de collega's die het hadden over het vrije initiatief natuurlijk ook gelijk. Je kunt niemand verhinderen om dergelijke activiteiten op te richten. Daarom ben ik ook heel terughoudend om daarin tussen te komen. In antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Sauwens heb ik inderdaad al gezegd dat dat een zaak is voor Consumentenbescherming.

De vraag is dus of het wel verstandig is dat ik mij daarin ga mengen. Want als ik begin met kwaliteitslabels uit te reiken of samen te werken met de federale minister voor Consumentenbescherming, dan begin ik eigenlijk repetitorenbureaus te legitimeren, zeg ik dat die nodig zijn en dat ze een bestaansreden en een bestaansrecht hebben, terwijl ik daar eigenlijk niets mee te maken heb. Het gaat immers om privé-initiatieven. Mensen vinden dat zij diensten moeten leveren, en dat kunnen dan goede of slechte diensten zijn.

Het erge is natuurlijk dat mensen die om allerlei redenen niet goed geïnformeerd zijn en die het beste willen voor hun kinderen, daar geld aan besteden, wat dan vaak weggegooid geld blijkt te zijn. We mogen die repetitoren natuurlijk niet allemaal over dezelfde kam scheren, het is nu ook niet zo dat het allemaal oplichters zijn.

Ik wil daar heel voorzichtig in zijn en wil mij daar als minister van Onderwijs niet mee bezighouden, nog los van het feit dat het niet mijn bevoegdheid is. Ik neem mij wel voor om dat op het volgende rectorenoverleg, en ook bij de hogescholen, nog eens ter sprake te brengen, om het signaal dat hier vandaag wordt gegeven, over te brengen en om te bekijken of men nog meer kan doen in functie van die informatie. Mensen moeten keuzes kunnen maken, en in dit geval is goede informatie de weg die we moeten bewandelen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik heb uw antwoord aandachtig beluisterd. U zegt terecht dat het bijzonder moeilijk zou zijn om het kaf van het koren te scheiden.

Ik sta helemaal achter studiebegeleiding. Het hoger onderwijs moet daarop inzetten. Het secundair onderwijs heeft op dat vlak de afgelopen 20 jaar enorme inspanningen geleverd. Maar hoever kunnen we daarin gaan? Het kan nooit de bedoeling zijn dat elke student die studies aan een hogeschool of een universiteit aanvat, per se het diploma behaalt. Men moet daartoe ook de capaciteiten hebben. Ondanks alle vormen van studiebegeleiding, inclusief privé-initiatieven van repetitorenbureaus, zal het nooit gebeuren dat iedereen zijn diploma haalt. Ouders denken dikwijls dat voldoende ondersteuning automatisch leidt tot het behalen van een diploma. Dat is niet juist.

Ik vind het fijn dat u dit punt op een rectorenoverleg ter sprake zult brengen. De rectoren zijn goed geplaatst om dat probleem goed in te schatten. Kunt u ons na dat overleg feedback bezorgen, zodat we kunnen nadenken over een aanpak voor de toekomst?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, in uw antwoord benadrukt u dat men zal proberen om de nodige informatie aan ouders en studenten te verschaffen. Dat is belangrijk. Overleg met de rectoren is ook een goed idee. Verder denkwerk is misschien nodig, hoewel de bespreking van de beleidsnota al aantoonde dat er plannen zijn. Mevrouw Celis zei het al ten dele: het is erg belangrijk dat jongeren die hoger onderwijs willen aanvatten een goed inzicht in hun eigen capaciteiten hebben, zodat ze de goede keuze maken. Het zal er ook toe leiden dat ze minder onzeker zijn. Vandaag is het nog dikwijls zo dat veel jongeren lukraak een studierichting kiezen zonder daarvoor geschikt te zijn. Uit vorige besprekingen bleek al dat er werk van wordt gemaakt, dus een oplossing lijkt in de maak.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Het onderwerp komt straks nog aan bod, als we het zullen hebben over de oriënteringsproef. Ik kan me verder wel in uw antwoord terugvinden. Het is niet de bedoeling om repetitorenbureaus te verbieden, maar het is wel belangrijk dat de juiste informatie op de juiste plaats terechtkomt. De code van weleer is dode letter gebleven. Nochtans was het een interessant idee. Het is dus goed dat dit met de rectoren en andere beleidsvoerders van de instellingen te bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik ben blij met uw terughoudendheid om een labeling in te voeren. Want dat zou betekenen dat men de repetitorenbureaus een beetje legitimeert en dus het tot een normale zaak zou maken dat men buiten de hogescholen en universiteiten ondersteuning zoekt. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. U wilt kijken of het aanbod volstaat, aangepast is aan de noden en ook voldoende bekend is. Ik neem aan dat u dit op het rectorenoverleg ter sprake zult brengen. Dat moet verder worden onderzocht.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben iets minder blij met de terughoudendheid van de minister als het gaat over het legitimeren van repetitorenbureaus. Repetitorenbureaus hebben bestaansrecht als ze niet onwettelijk handelen. Er bestaat zoiets als de wet-d'Allarde, die dateert uit de tijd van de Franse Revolutie en de vrijheid van handel organiseert. Die wet is nog niet afgeschaft.

Minister Pascal Smet: Dat zei ik toch.

De heer Boudewijn Bouckaert: Inderdaad. De repetitorenbureaus hebben dus bestaansrecht als mensen voor hun werk willen betalen. Er is één groot probleem, dat betrekking heeft op een belangrijk begrip uit de rechtseconomie: de informatie-asymmetrie. De klanten zijn de ouders en studenten die hun studies beginnen. Ze weten niet goed wat een deugdelijk repetitorenbureau zou kunnen zijn. Zij worden overdonderd met informatie. Men speelt in op de onzekerheid van de potentiële klanten.

Men kan dat onevenwicht ten dele opheffen door een kwaliteitslabel in te voeren. Zo kan men het kaf van het koren scheiden. Een label is gemakkelijk te ontwikkelen. Er zijn goede criteria voorhanden: de repetitoren moeten gekwalificeerd zijn en een diploma hebben; men kan een prijscode invoeren; men kan afspraken maken dat de repetitorenbureaus niet zelf de papers van de studenten schrijven enzovoort.

Ik persoonlijk zou dat overlaten aan de actoren in het onderwijsveld, de universiteiten en hogescholen, die dat in convenanten kunnen regelen. Maar dat moet decretaal eens bekeken worden. Mijn zorg is dat je dit fenomeen, dat je toch niet weg krijgt, al zou je dat willen, ten goede keert, voor een betere begeleiding van studenten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over huisonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: In 2003 is er een besluit goedgekeurd ter uitvoering van artikelen uit het Onderwijsdecreet met betrekking tot huisonderwijs. Bij dit besluit hoort een bijlage ‘Verklaring van huisonderwijs’. Door het ondertekenen van deze verklaring verbinden de ouders zich ertoe de controle door de onderwijsinspectie te aanvaarden en onderwijs te verstrekken dat gericht is op: ten eerste de ontplooiing van de volledige persoonlijkheid en de talenten van het kind en op de voorbereiding van het kind op een actief leven als volwassene en ten tweede het bevorderen van het respect voor de grondrechten van de mens en voor de culturele waarden van het kind zelf en van anderen.

Ik verneem onder andere uit een schriftelijke vraag van mevrouw Homans en een evaluatie van AgODi die een neerslag heeft gekregen in de pers, dat steeds meer leerlingen huisonderwijs genieten om te voldoen aan de leerplicht. De vraag is of dat een goede evolutie is. Het is een vaststelling. Ik lees in de pers: ‘Kwaliteit thuisonderwijs moet beter’. En: ‘Secundair thuisonderwijs is vaak onvoldoende’.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de inzet van de ouders cruciaal is, want dit is een niet te onderschatten opgave. Er moet een blijvende alertheid zijn wat betreft de zorg voor voldoende sociale contacten met leeftijdsgenoten. De mogelijkheid moet bestaan om adequaat advies in te winnen indien zich problemen manifesteren. Misschien eigenaardig genoeg op het eerste zicht, zijn veel ouders vragende partij om meer steun en begeleiding te krijgen bij het organiseren van huisonderwijs.

Wettelijk gezien worden er niet zoveel eisen gesteld aan de zogenaamde ‘aanbieders’ van huisonderwijs. Toch is de overheid en in casu de minister van Onderwijs verantwoordelijk voor deze kinderen en hun ontwikkeling.

Minister, is het aangewezen om een brede of bredere invulling over alle leergebieden van het huisonderwijs afdwingbaar te maken? Hanteert de onderwijsinspectie criteria om het huisonderwijs te evalueren? Zo ja, garanderen deze criteria voldoende het toezicht over de door de ouders ondertekende verklaring? Op welke wijze moeten ouders of onderwijsverstrekkers de effecten van het huisonderwijs kunnen aantonen tijdens een controle?

Vindt u de vraag van de ouders naar ondersteuning terecht? Zo ja, kan in een ondersteuning voor deze onderwijsverstrekkers voorzien worden? Behoort een aanspreekpunt waar de betrokkenen met vragen en/of problemen terecht kunnen tot de mogelijkheden? Momenteel dragen de ouders zelf alle kosten eigen aan deze onderwijsvorm. Behoort een studietoelage voor deze leerlingen tot de mogelijkheden?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: De vragen van mevrouw Vanderpoorten zullen zeker pertinent zijn, maar ik merk toch op dat in het ingebonden verslag, toegestuurd door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming heel wat informatie terug te vinden is over deze problematiek. Het thuisonderwijs is een vreemde eend in de bijt in het onderwijssysteem. In de gevallen die ik ken, is het niet altijd een bewuste keuze, maar komt het voort uit een sentimenteel ongenoegen omdat men met die kinderen zoveel problemen heeft meegemaakt. Het laatste geval was een kleuter uit de derde kleuterklas die zijn vierde school aandeed. Dat is niet zo evident. Uit miserie opteerde men voor thuisonderwijs. Dat mag de bedoeling niet zijn. Ik ben benieuwd hoe uw antwoorden het dossier van het ministerie nog kunnen aanvullen, minister.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik vind het juridisch niet aangewezen om in het kader van huisonderwijs programmaverplichtingen op te leggen die vergelijkbaar zijn met de verplichtingen die erkende onderwijsinstellingen hebben. Het voldoen aan eindtermen of ontwikkelings-

doelen en het werken met goedgekeurde leerplannen behoren tot de erkenningsvoorwaarden in het onderwijs. De erkenning van de onderwijsinstelling is de toekenning van het recht om officiële, van rechtswege geldende, studiebewijzen uit te reiken. Dit recht wordt niet toegekend aan verstrekkers van huisonderwijs. Jongeren die huisonderwijs hebben gevolgd, kunnen zich enkel tot een examencommissie, ingesteld door of namens de overheid, wenden om een erkend getuigschrift of diploma te verwerven. Het opleggen van eindtermen of ontwikkelingsdoelen en goedgekeurde leerplannen zou, zeker in het secundair onderwijs, meerdere lesgevers vergen en zou impliciet zowel specifieke vakkennis als pedagogische bekwaamheden van lesgevers vereisen. In de praktijk zou dit erop neerkomen dat huisonderwijs, dat nochtans door de leerplichtwet van 29 juni 1983 uitdrukkelijk als optie is voorzien, in vele gevallen nagenoeg onhaalbaar wordt.

De Leerplichtwet bepaalt twee minimeisen voor huisonderwijs. Het onderwijs moet gericht zijn op de ontplooiing van de volledige persoonlijkheid en de talenten van het kind en op de voorbereiding van het kind op een actief leven als volwassene. Het onderwijs moet het respect voor de grondrechten van de mens bevorderen en voor de culturele waarden van het kind zelf en van anderen.

Haar marginale toetsingsbevoegdheid in acht genomen, heeft de onderwijsinspectie, die belast is met de controle op het huisonderwijs, deze minimumdoelstellingen operationeel als volgt vertaald: ontplooiing van de geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind, bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving, alfabetisering, verwerven van wetenschappelijke en technische kennis, waarborgen dat de leerling toegang heeft tot informatie, bevorderen van het respect voor fundamentele mensenrechten, bevorderen van het respect voor de eigen culturele identiteit, taal en waarden, de nationale waarden van het land waar het kind woont, het land waar het is geboren en voor andere beschavingen dan de zijne of de hare. Naast deze criteria heeft de inspectie ook oog voor een aantal situationele kenmerken: houden ouders rekening met de beginsituatie van het kind om het huisonderwijs op maat te geven? Hoe zit het met organisatie en structuur? Is er een voldoende gevarieerd en uitdagend aanbod? Is er brede vorming? Hoe wordt gezorgd voor een krachtige leeromgeving en leermiddelen? Wat zijn het opleidingsniveau en het beroep van de lesgevers?

Wat de vraag naar garanties betreft, citeer ik mijn beleidsnota: “Ik zal maatregelen uitwerken om de leerplichtcontrole bij individueel en collectief huisonderwijs uit te voeren en het leerrecht van alle kinderen, en in het bijzonder van Romakinderen, te garanderen.”

De inspectie peilt of de verstrekker van huisonderwijs aandacht heeft voor opbrengsten en leerwinst, de zogenaamde output. Daarbij wordt ook nagegaan of tijdens het onderwijsproces desnoods resultaatgerichte bijstellingen en remediëring hebben plaatsgevonden.

De wetgeving voorziet dus dat de ouders de keuzevrijheid hebben om te bepalen op welke wijze hun kinderen de leerplicht kunnen vervullen. Een gezin dat kiest voor huisonderwijs en geen gebruik wenst te maken van de waaier aan erkende of gefinancierde onderwijsvoorzieningen, heeft per definitie beslist om zelf dit onderwijs te organiseren. Desbetreffende onderwijsvoorzieningen worden zowel vanuit de overheid als door derden goed begeleid en ondersteund, wat een aanzienlijke impact heeft op het onderwijsbudget. Het is mijns inziens dan ook niet logisch dat ouders die afzien van al deze faciliteiten, toch individueel een vorm van ondersteuning vragen, zeker tegen de achtergrond van de ontplooiingskansen voor jongeren die een schoolse omgeving biedt. Ik vind het belangrijk dat het beleid duidelijk het signaal geeft dat kinderen eigenlijk thuishoren in een school, om allerlei redenen.

Vrijheid van onderwijs betekent niet dat de overheid verplicht is om elke vorm van onderwijs te financieren en de kosteloosheid ervan te garanderen. Vandaar de keuze om enkel het soort onderwijs te financieren dat volgens welomschreven decretale bepalingen wordt georganiseerd. Het zijn dan ook enkel de kosten gerelateerd aan het volgen van onderwijs in onderwijsinstellingen, door de Vlaamse Gemeenschap erkend of gefinancierd, die door de afdeling Studietoelagen via een stelsel van studiefinanciering, onder welbepaalde voor-

waarden, geheel of gedeeltelijk kunnen worden vergoed. De overheid engageert zich om ouders van wie de kinderen ingeschreven zijn in deze onderwijsinstellingen en minvermogen zijn, financieel te steunen. Een gezin dat kiest voor huisonderwijs en geen gebruik wenst te maken van de waaier aan erkende of gefinancierde onderwijsvoorzieningen, heeft per definitie beslist om zelf dit onderwijs te bekostigen.

Ik herhaal mijn overtuiging dat een kind op school alle kansen krijgt om zich te ontplooien. Zo leert onderzoek dat de slaagkansen van leerlingen die al op vroege leeftijd op de schoolbanken zitten, stijgen naarmate de instapleeftijd daalt. De school biedt inderdaad ook de kans om sociale contacten te leggen met leeftijdsgenoten, in tegenstelling tot huisonderwijs, dat bovendien ook een grotere zelfdiscipline van de leerling vereist. De keuze voor huisonderwijs brengt bovendien met zich mee dat de maatschappelijke inzetbaarheid van de ouders sterk vermindert, wat toch ook als belastend voor de samenleving kan worden ervaren. Het is, met andere woorden, geen taak van de overheid om deze privéonderwijsvorm te financieren. Evenmin wordt voorzien in een recht op studiefinanciering voor mensen die huisonderwijs volgen. We vinden dat dit gekoppeld moet blijven aan een inschrijving in een reguliere school, precies om dat signaal te blijven geven.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik ben het er uiteraard mee eens dat kinderen bij voorkeur op een school thuishoren, omwille van de ondersteuning in het algemeen, maar natuurlijk ook omwille van de sociale contacten. Uit het verslag van AgODi blijkt dat de meeste ouders die uiteindelijk voor huisonderwijs kiezen voor hun kinderen, dat doen vanwege een gebrek aan welbevinden op school. Gelukkig is dat nog niet een grote groep, maar ze groeit wel. Dat probleem blijkt toch wel te rijzen bij die groep. Precies omdat die groep de jongste jaren vrij sterk groeit, verdient dit onze aandacht. We mogen niet zomaar zeggen dat die ouders daar nu eenmaal voor kiezen, en daarmee uit. We moeten wel nauwgezet volgen hoe die cijfers evolueren.

Er is nog een bijkomend probleempje. Die leerlingen kunnen naar een examencommissie stappen om geattesteerd uit te stromen, maar heel wat van hen doen dat niet en behoren uiteindelijk tot de ongekwalificeerde groep. Het is natuurlijk een keuze die de ouders hebben gemaakt, maar het is niet de meest gelukkige keuze, zeker als die kinderen niet naar de examencommissie stappen. Ik weet wel dat dit niet het belangrijkste probleem in ons onderwijs is, maar toch moet dit probleem in de toekomst onze aandacht blijven krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, dit huisonderwijs is de uitzondering op de uitzondering. Gelukkig gaat het over een erg laag percentage van mensen die kiezen voor huisonderwijs. Het beleid moet het signaal geven dat kinderen op school thuishoren. Dat is evident. Ik denk dat daarover een consensus bestaat.

Mevrouw Vanderpoorten stelt dat heel vaak het welbevinden de factor is die mensen voor huisonderwijs doet kiezen. In de twee gevallen die ik persoonlijk ken, gaat het over hoogbegaafdheid. Het beleid is heel goed op weg om die ondersteuning binnen het reguliere onderwijs te geven om het welbevinden van die groep te vergroten. Ik denk ook onder meer aan kinderen met een autismespectrumstoornis. We hebben de goede keuze gemaakt om daaraan tegemoet te komen. Misschien zal op termijn dat percentage van het huisonderwijs nog naar beneden gaan.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Vanderpoorten heeft gelijk: we moeten waakzaam zijn. We zullen die cijfers blijven volgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de financiering van de diensten aangepast vervoer

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, ik heb inderdaad een vraag over de financiering van de diensten aangepast vervoer (DAV's), die toch al heel wat jaren werkzaam zijn in Vlaanderen. Ze zijn ook nodig. Mensen met een bewegingsbelemmering omwille van een handicap, ouderdom of ziekte kampen immers ook heel vaak met een mobiliteitsbeperking. Dat mag echter niet leiden tot het verlies van kansen op het vlak van wonen, opleiding, ontspanning of tewerkstelling. Natuurlijk bestaat de beste oplossing erin een optimale toegankelijkheid te creëren op het reguliere openbaar vervoer, maar omwille van de ernst van de handicap, de extra begeleiding die sommige mensen nodig hebben enzovoort, zal er toch altijd een circuit van aangepast vervoer nodig zijn, dat mensen kan vervoeren van deur tot deur. Het openbaar vervoer kan daar niet voor worden gebruikt.

Het regeerakkoord voor 2009-2014 besteedt hier ook aandacht aan: "We ondersteunen initiatieven die gericht zijn op het garanderen van vervoersmogelijkheden voor minder mobiele." Dan gaat het over de mindermobielencentrales, maar ook over die diensten aangepast vervoer.

Momenteel zijn er, verspreid over heel Vlaanderen, veertien van dergelijke diensten actief. In 2008 hebben ze niet minder dan 100.000 ritten afgelegd, voor 5400 personen met een beperking. Het gaat over meer dan 1.850.000 kilometer. Sinds 2001 krijgen deze diensten jaar na jaar een experimentele toelage of projectsubsidies van Gelijke Kansen in Vlaanderen, voor een bedrag van in totaal 1.008.000 euro. Dankzij een degelijke regionale verankering zijn de DAV's er op diverse plaatsen in geslaagd ook de plaatselijke overheden bij hun werking te betrekken. Dan gaat het voornamelijk over gemeentebesturen en OCMW's, maar toch ook wel vaak over de provinciebesturen. Dit is voor hen een heel belangrijke cofinanciering. Zonder die financiering zouden ze hun werking niet kunnen garanderen.

Toch blijft er grote financiële onzekerheid bestaan. Er wordt immers gewerkt met projectsubsidies, die jaar na jaar worden toegekend. Daarover bestaat geen zekerheid in het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarvoor de subsidie bestemd is, maar pas in de loop van het jaar. Ondertussen doen die diensten al heel wat investeringen en maken ze kosten, maar pas in de loop van het jaar weten ze of ze voort aanspraak kunnen maken op subsidies. Bovendien is er de voorbije jaren bij mijn weten niet voortgewerkt aan een gebiedsdekkende, structurele oplossing. Die zou de diensten nochtans de zekerheid geven om hun werking te continueren en een basis te leggen om het netwerk van diensten voort uit te bouwen.

Minister, wat zijn de vooruitzichten voor een structurele erkenning en subsidiëring van de werking van de DAV's? Zijn daarover gesprekken gaande? Het Overleg van Diensten voor Aangepast Vervoer (ODAV) wordt sedert juli 2000 behartigd door Gelijke Kansen in Vlaanderen en gefinancierd met projectsubsidies. De DAV's zijn al jaren vragende partij om een structurele oplossing uit te werken. Tot op heden bestaat er heel grote onzekerheid over de vraag waaronder ze ressorteren: Gelijke Kansen, Mobiliteit of Welzijn. Hebt u er enig zicht op hoe dit in de toekomst zal evolueren? Zijn er mogelijkheden voor een gedeelde of klaverbladfinanciering?

De basismobiliteit van personen met een beperkte mobiliteit kan niet worden waargemaakt met het budget dat momenteel wordt vrijgemaakt. Volgens het ODAV is 1 miljoen euro slechts een zevende van de kostprijs per jaar voor een gebiedsdekkende oplossing voor Vlaanderen. Zolang het budget op dat niveau bevroren blijft, zullen er regionale ongelijkheden en blinde vlekken in het netwerk van aangepast vervoer blijven bestaan. Dat is natuurlijk heel jammer voor de mensen met een beperkte mobiliteit in bepaalde regio's, die geen beroep kunnen doen op dergelijke diensten. Het tekort aan financiële middelen is ook

jammer voor mensen die wonen in een regio waar een dergelijke dienst bestaat, maar waar soms diensten moeten worden geweigerd. Uit een ODAV-verslag blijkt dat gemiddeld 22 percent van de aanvragen moet worden geweigerd, omwille van een gebrek aan personeel, medewerkers en voertuigen. Minister, hoe kan dat worden verholpen?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, in verband met deze problematiek bestond er een proefproject om te bekijken of die DAV's konden samenwerken met De Lijn. Dat proefproject loopt al enkele jaren. Vorig jaar heb ik aan toenmalig minister Van Brempt gevraagd hoe het zat met dat proefproject. Er zou immers een evaluatierapport worden ingediend bij de Vlaamse Regering, op basis waarvan zou worden beslist of het proefproject zou kunnen worden uitgebreid. Minister, hoe zit het precies met dat proefproject van De Lijn?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, het dossier van het aangepast vervoer heeft reeds een lang en moeizaam parcours afgelegd, dat helaas nog niet heeft geleid tot een structurele oplossing die gebiedsdekkend is voor heel Vlaanderen. Eind jaren 90 liep het dossier vast binnen het toenmalig Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, onder meer omdat het vervoersconcept dat destijds werd uitgewerkt, voorzag in een klaverblad-financiering, maar daarvoor geen draagvlak werd gevonden binnen de andere bestuurs-niveaus. Het dossier werd dan overgeheveld naar Gelijke Kansen, met de opdracht om een budget van ongeveer 1 miljoen euro in te zetten voor de subsidiëring van een aantal kleinschalige vzw's, OCMW's en mindermobielencentrales, die op ad-hocbasis aangepaste vervoersdiensten aanboden, om aldus stapsgewijs te werken naar een gecoördineerde, gebiedsdekkende werking in Vlaanderen.

Via het subsidiereglement dat Gelijke Kansen hierop uittekende, ontvangen vandaag veertien diensten voor aangepast vervoer (DAV's) jaarlijks een facultatieve subsidie. Het volledige beschikbare budget is hiermee opgebruikt. Deze gesubsidieerde organisaties, de DAV's, verenigden zich in de vzw Overleg Diensten Aangepast Vervoer (ODAV) die tracht om tot een optimale afstemming tussen de verschillende diensten te komen. Concreet heeft ieder van deze DAV's de opdracht om de vervoersvraag in te lossen van mensen die vanwege een beperking geen toegang vinden tot het reguliere openbare aanbod, met name tot de diensten van De Lijn en de NMBS.

Van meet af aan echter was duidelijk dat de aanpak vanuit Gelijke Kansen wel als overgangs-regeling kon dienen maar nooit tot een structurele oplossing voor het probleem op lange termijn zou kunnen leiden. Niet alleen hoort een dergelijk dossier, in het licht van inclusief beleid, principieel niet onder Gelijke Kansen, ook vergt de opzet van een kostenefficiënt en gebiedsdekkend systeem verregaande afstemming met de diensten van De Lijn en dit tot op het niveau van individuele vervoertrajecten. Het behoort duidelijk niet tot de mogelijkheden van de administratie Gelijke Kansen en ze heeft ook niet de nodige mobiliteitsexpertise in huis om een dergelijk complementair systeem van verschillende vervoersmodi op te zetten.

Eind 2006 werd dan ook aan de Vlaamse Regering meegedeeld dat zou worden begonnen met een grondige hervorming van de organisatie van het aangepast vervoer in Vlaanderen en dit aangestuurd vanuit het beleidsdomein Mobiliteit. De Lijn zou hierbij een centrale rol krijgen op het vlak van organisatie en dispatching. In deze aangekondigde hervormings-beweging stond het beheersbaar houden van de kostprijs van een aangepast vervoersaanbod over heel Vlaanderen centraal.

Om een duidelijk beeld te krijgen van de behoeften van de doelgroep en op de aangepastheid van de dienstverlening en om een indicatie te kunnen geven van de kostprijs om een aangepast systeem uit te bouwen, startte De Lijn medio 2007 met een proefproject in twee regio's waarbinnen twee eerder vanuit Gelijke Kansen in Vlaanderen gesubsidieerde diensten voor aangepast vervoer actief waren, de regio's Mol en Leopoldsborg. De subsidiebedragen die

eerder vanuit het gelijkekansenbeleid voor deze regio's werden uitgetrokken, werden in de loop van 2007 naar het begrotingsprogramma van de Lijn overgeheveld. Bedoeling was dat De Lijn haar proefproject stapsgewijs zou uitbreiden naar heel Vlaanderen en een overheveling van de rest van middelen op de begroting Gelijke Kansen in Vlaanderen zou volgen. Op die manier zou de rol van Gelijke Kansen in Vlaanderen in dit dossier stapsgewijs uitdoven.

Na een eerste evaluatie van het lopende proefproject gaf De Lijn echter te kennen dat de kostprijs van het project te omvangrijk was om op hetzelfde elan verder te werken. Hiermee werd de complexiteit achter het dossier nogmaals duidelijk. De twee proefprojecten bleven lopen, maar de voorziene uitbreiding werd bevroren.

Vervolgens schreef het departement Mobiliteit een studieopdracht uit waarbinnen een nieuw organisatiemodel voor het aangepast vervoer werd uitgetekend, deze keer met een aantal coördinerende Mobiliteitscentrales Aangepast Vervoer (MAV's) als motor. Binnen deze studie werden eveneens de krijtlijnen uitgetekend voor 3 proefprojecten die op basis van dit nieuwe model zouden kunnen starten: één op grootstedelijk niveau, één op regionaalstedelijk en/of kleinstedelijk gebied en één in het buitengebied.

Qua principe werden de voorstellen uit deze studie geselecteerd. De budgettaire impact ervan was evenwel nog te onduidelijk om nog tijdens de vorige legislatuur met de voorgestelde proefprojecten van start te kunnen gaan.

Inmiddels heeft de Vlaamse Regering zich in het regeerakkoord geëngageerd om verder werk te maken van een structurele oplossing voor de problematiek van aangepast vervoer en dit expliciet binnen het beleidsdomein Mobiliteit. Minister Crevits, bevoegd voor de mobiliteit, heeft dit engagement ook vertaald in haar beleidsnota. Uit het antwoord dat zij gaf tijdens de commissie Mobiliteit van 4 februari hebt u kunnen afleiden dat de trajecten die in de eerder vermelde studie werden uitgetekend, verder zullen worden uitgediept. Zij zal nagaan hoe de voorgestelde proefprojecten verder op de rails kunnen worden gezet.

Het is dus duidelijk dat de kernbevoegdheid voor dit dossier bij Mobiliteit ligt. Een samenwerking met het beleidsdomein Welzijn kan hier verrijkend zijn, in die zin dat achter het aangepast vervoer ook een individuele dienstverlening en service schuilgaat. Het is evenwel aan mijn collega, bevoegd voor de mobiliteit, om de opportuniteit hiervan te onderzoeken. Ik zal bij haar blijven aandringen om het aangepast vervoer in orde te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, minister. Dit dossier gaat al lang mee. Er moeten eindelijk structurele oplossingen komen. Ik heb begrepen dat het nu duidelijk onder Mobiliteit valt. Ik zal aan de minister voor Mobiliteit vragen om daar verder werk van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik heb dezelfde opmerking. Dit dossier ligt al heel lang te wachten op een oplossing. Het enige positieve punt is dat er nu eindelijk duidelijkheid bestaat over de bevoegdheid. Die discussie heeft héél lang geduurd. Men raakte er niet uit wie bevoegd was: Welzijn, Gelijke Kansen of Mobiliteit. Nu weten we dat het Mobiliteit is. Nu weten we tot wie we ons kunnen richten.

Minister Pascal Smet: Ik houd van duidelijkheid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beroepserkenning van Vlaamse kleuterleid(st)ers in Nederland

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: De beroepserkenning van Vlaamse kleuterleiders in Nederland vormt al enige tijd een probleem. Waar vroeger Vlaamse kleuterleiders zelfs gerekruteerd werden door Nederlandse scholen, wordt sinds enkele jaren de Nederlandse arbeidsmarkt grondig afgeschermd. De Informatie Beheer Groep van de Nederlandse Dienst Uitvoering Onderwijs, die bevoegd is voor de diploma-erkenning in Nederland, stelt dat de Vlaamse kleuterleiders niet langer onderwijsbevoegdheid hebben voor de groepen 1 en 2 in het Nederlandse basisonderwijs. Het Vlaamse National Academic Recognition Centre (NARIC) stelt dat dit onterecht is, maar lijkt weinig beweging te krijgen in dit dossier. Het knelpunt is dat de Informatie Beheer Groep geen onderscheid wenst te maken voor de onderwijsbevoegdheid in enerzijds de onderbouw in het Nederlandse basisonderwijs, dat zijn de groepen 1 en 2, die overeenkomt met het Vlaamse kleuteronderwijs, en anderzijds de midden- en bovenbouw, de groepen 3 tot 8, dat is bij ons de rest van het lager onderwijs.

De houding van Nederland in dit dossier valt te betreuren. Vrij verkeer van werknemers vormt immers een van de pijlers van onze Europese Unie en zou, zeker binnen eenzelfde taalgemeenschap, geen probleem mogen vormen. Bovendien stelt Vlaanderen zich wel soepel op inzake de erkenning van Nederlandse diploma's, denk aan het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de academische gelijkwaardigheid van Nederlandse diploma's van het hoger onderwijs.

Minister, bent u zich bewust van dit probleem?

Hebt u een verklaring waarom Nederland zijn soepele houding ten aanzien van Vlaamse kleuterleiders heeft teruggeschoefd?

In het kader van de ministeriële conferentie in opvolging van het Bolognaproces, die plaatsvond in Leuven en Louvain-la-Neuve op 28 en 29 april 2009, is met de Nederlandse minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ronald Plasterk, overeengekomen om een verdrag te ontwerpen dat een rechtsgrond creëert voor een wederzijdse erkenning van diploma's van het hoger onderwijs. Wat is de stand van zaken in dit dossier?

Zijn er nog andere onderwijskundige diploma's die niet langer erkend worden in Nederland?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Voorzitter, minister, tijdens de bespreking van de beleidsnota werd dit al aangehaald: de wederzijdse erkenning van diploma's tussen Nederland en Vlaanderen. Als ik het me goed herinner, hebt u toen gezegd dat er vooral langs Nederlandse kant nog werk aan de winkel was, maar dat u er wel een goed oog op had. Er zat vooruitgang in het dossier. Net als mevrouw Celis ben ik benieuwd naar de stand van zaken. Is er inderdaad vooruitgang? Doet Nederland wat het beloofd had? Of liggen de zaken stil?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Recent is er in Nederland inderdaad een probleem gerezen met de toegang tot het beroep van Vlaamse kleuterleiders en -leidsters. De Nederlandse Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) beschouwt het Vlaamse beroep van kleuterleid(st)er als een totaal ander beroep dan hun beroep van leraar basisonderwijs. In hun ogen is de Europese Richtlijn 2005/36, die gaat over het vrij verkeer van beoefenaars van gereguleerde beroepen, daarom niet van toepassing.

Het is mij helemaal niet duidelijk waar die plotse koerswijziging vandaan komt. Ik zal en wil er mij alleszins niet zomaar bij neerleggen. De Belgische nationale coördinator voor de

toepassing van de Europese richtlijn is alvast ingeschakeld om juridische ondersteuning te verlenen.

Ook het SOLVIT-netwerk (Netwerk voor probleemoplossing in de interne markt) is ondertussen ingeschakeld. Dat Europabrede netwerk heeft tot doel een pragmatische oplossing te zoeken voor problemen die zich voordoen bij de toepassing door overheidsinstanties van Europese regels met betrekking tot de interne markt. Het Belgische SOLVIT-centrum heeft aan de Nederlandse collega's voorgesteld om, zoals dat in het verleden gebeurde, een gedeeltelijke erkenning te geven voor toegang tot die activiteiten van het Nederlandse beroep – met name de onderwijsbevoegdheid in de onderbouw van het Nederlandse basisonderwijs – waartoe de houders van ons diploma in Vlaanderen toegang hebben. Het Nederlandse SOLVIT-centrum heeft meegedeeld dat zo'n gedeeltelijke erkenning facultatief, maar niet verplicht toegepast moet worden.

Als ik mag voortgaan op uitspraken van het Europese Hof van Justitie in vrij vergelijkbare zaken, lijkt mij dat een te enge interpretatie te zijn. Het Belgische SOLVIT-centrum heeft de Nederlandse reactie daarom voor informeel advies voorgelegd aan de Europese Commissie. Een van de benadeelde kleuterleidsters heeft op basis van de bepalingen van de Europese richtlijn intussen ook al beroep aangetekend bij een Nederlandse rechtbank. Die zaak volgen we uiteraard van nabij op.

Wat uw laatste vraag betreft, verwijs ik naar het antwoord dat ik hierover een tweetal weken geleden heb gegeven. Dat betekent dat het loopt. Wij zullen ons besluit trekken. We hebben deze kwestie opnieuw ter sprake gebracht op het ministeriële comité. De Nederlandse minister en secretaris-generaal hebben zich toen geëngageerd om daar snel een antwoord op te geven. Maar gezien de recente evoluties in Nederland, kan ik me wel inbeelden dat dat enige vertraging zal opleveren. Anderzijds is er uiteraard altijd continuïteit van de openbare dienst, en gaan we ervan uit dat dit niet per se een politiek problematisch dossier moet zijn. Het zal wel verder lopen, zo hebben we kunnen opmaken uit de reactie van zowel de minister als de secretaris-generaal van het departement Onderwijs in Nederland.

Ik wil daar, voor de volledigheid, wel aan toevoegen dat de situatie die we hier bespreken, daar niet per se onder valt. De erkenning van beroepskwalificaties in het kader van de Europese richtlijn 2005/36 valt strikt genomen buiten het toepassingsgebied van de vooropgestelde afsprakennota voor de wederzijdse automatische erkenning van diploma's hoger onderwijs. Dat komt omdat de voorwaarden voor toegang tot een gereguleerd beroep niet noodzakelijk alleen op het diploma moeten slaan. Het is ook niet de minister van Onderwijs die verantwoordelijk is voor de toegang tot een gereguleerd beroep, maar de desbetreffende vakminister. Voor beroepen in de gezondheidssector is dat bijvoorbeeld de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Op dit moment zijn er mij geen andere problemen met onderwijskundige diploma's bekend.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik ben heel tevreden dat u die enkele zaken die in deze problematiek gemeld zijn, verder wenst op te volgen. Mensen die het beroep van kleuterleid(st)er hebben, kunnen zeker ook binnen onze grenzen aan de bak komen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat een aantal specifieke situaties moeten worden uitgeklaard, en dat u dat juridisch moet opvolgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het effect van de afschaffing van de middelen voor het rationalisatiefonds hoger onderwijs

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, de commissie Onderwijs besprak enkele weken geleden de haar toegewezen artikelen van het ontwerp van decreet inzake de derde aanpassing van de begroting 2009. Daarin werden de middelen voor het rationalisatiefonds hoger onderwijs geschrapt voor de komende jaren. U stelde toen in uw toelichting dat deze wijziging past in de besparingsmaatregelen. We vernamen dat met uitzondering van een eenmalig bedrag van 5 miljoen euro, de middelen voor de rationalisatie van het opleidingsaanbod dan ook geschrapt werden.

Aangezien de instellingen conform de regelgeving aanvragen ingediend hebben, wordt het bedrag van 5 miljoen euro, dat initieel uitgetrokken was voor 2008 en overgedragen is naar 2009, eenmalig behouden. Die middelen worden na beoordeling verdeeld op basis van de rationalisatieplannen die de instellingen tegen 30 juni 2009 ingediend hebben. Als ik het goed begrijp, betekent dat in de praktijk dat de hogescholen een kwart hebben ontvangen van de middelen die initieel waren uitgetrokken. De 5 miljoen euro voor 2008 blijft behouden, de middelen voor 2009, 2010 en 2011 bedroegen samen 17 miljoen euro, en als ik het goed begrepen heb, vallen die weg.

U vond ook een argument in het regeerakkoord, dat aangeeft dat de Vlaamse Regering na een maatschappelijk debat een beslissing zal nemen over de te vervullen voorwaarden tot rationalisatie. Ik wil hier geen voorafname doen op dat debat, maar wel enkele bekommernissen meegeven die leven in het veld. Enerzijds hebben we vragen over de manier waarop de rationalisatieplannen verder moeten worden aangepakt, want me dunkt dat de instellingen die plannen hebben ingediend, uitgingen van een totaalpakket over 4 jaar van 22 miljoen euro, terwijl we vandaag eigenlijk over een totaalbedrag van 5 miljoen euro spreken. Anderzijds had ik ook graag uw mening gehoord over de plannen van de Associatie K.U.Leuven om voor de industriële ingenieurs de bachelorjaren meer algemeen te maken, wat dan gevolgen zou hebben voor de benaming van de opleiding.

Minister, wat verwacht u in het kader van rationalisatieplannen nog dat de hogescholen realiseren? Volgt u op op welke manier het reeds toegekende budget wordt aangewend? Neemt u initiatieven om aan de hogescholen kenbaar te maken wat u van hen verwacht? Hebt u initiatieven genomen om de instellingen bijeen te brengen om afspraken ter zake te maken? Al die vragen zijn natuurlijk gelinkt aan het schrappen van het bedrag van 17 miljoen euro van het rationalisatiefonds.

Is het de bedoeling dat alle opleidingen Industrieel Ingenieur zich conformeren aan het rationalisatieplan van de Associatie K.U.Leuven? Indien dat niet het geval is, wil dat dan zeggen dat er twee soorten opleidingen zullen bestaan tot industrieel ingenieur? Indien dat wel het geval zou zijn, wordt er dan van de instellingen verwacht dat zij hun rationalisatiemiddelen prioritair zouden inzetten op die veralgemening van die opleiding in de bachelorjaren Industrieel Ingenieur?

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een aansluitende vraag bij de vraag van de heer Delva, en die betreft een aantal vragen en grieven, zoals de instellingen het zelf noemen, bij een besluit van de Vlaamse Regering tot goedkeuring van bepaalde rationalisatieplannen. Het betreft de samenwerking die wordt uitgewerkt in het kader van de rationalisatie tussen de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel. Het gaat met name over een aantal opleidingen – Wiskunde, Scheikunde en Fysica, als ik mij niet vergis – waar die samenwerking niet in aanmerking is genomen als rationalisatie. Dat heeft

consequenties voor de betrokken instellingen. Als dit geen samenvoeging is in het kader van de rationalisatie, is dat immers een nieuwe opleiding en is dat proces veel gecompliceerder.

Die samenwerking voldoet perfect aan de principes, uiteengezet door de commissie-Soete. Vroeger werd dit ook erkend als een rationalisatie-initiatief, en blijktbaar is daar nu van afge-stapt. De betrokken instellingen hebben u daarover in december ook een brief overgemaakt, maar daar is nog geen antwoord op gekomen.

Is het mogelijk dat deze beslissing wordt herbekeken, dat er een aanvullend besluit is en dat de samenwerking voor die drie opleidingen alsnog als een samenvoeging wordt erkend?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, ik verwacht van de universiteiten en de hogescholen inderdaad dat ze hun rationalisatieplan grotendeels uitvoeren. Dit heb ik hun per brief meegedeeld, na de goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december 2009 tot goedkeuring van de in 2009 ingediende rationalisatieplannen voor het hoger onderwijs. Geen enkele instelling heeft mij gezegd dat men onder deze voorwaarden liever geen middelen uit het rationalisatiefonds krijgt. Men had dat kunnen doen, maar dat is dus niet gebeurd.

Ik begrijp wel dat er nog vragen leven over de precieze mate van uitvoering van de plannen. Onder andere op de raad van bestuur van de Vlaamse Hogescholenraad van begin februari heeft mijn administratie gesteld dat zij hierover met de betrokken instellingen, en plan per plan, concrete afspraken zal maken.

Wat uw vraag over de opleidingen tot industrieel ingenieur betreft, hangt het er een beetje van af wat u daar precies mee bedoelt. De Erasmushogeschool Brussel organiseert op dit ogenblik één bacheloropleiding in de industriële wetenschappen met verschillende afstudeer-richtingen, terwijl de andere hogescholen verschillende bacheloropleidingen aanbieden, opgesplitst per discipline. De Leuvense associatie heeft aangegeven dat zij wil overschakelen naar het model met één gemeenschappelijke bachelor in de industriële wetenschappen, maar Antwerpen en Gent hebben dat niet in hun plan opgenomen.

Een andere, wellicht fundamenteelere aanpassing die sommigen aankondigen, is de mogelijke overstap naar masteropleidingen van 120 studiepunten, in plaats van de huidige 60 studiepunten. Op dit ogenblik kan ik mij niet uitspreken over de wenselijkheid van één dan wel verschillende bachelors, noch over de studieomvang van de master. Voor mij is het wel zonneklaar dat we niet met verschillende modellen kunnen werken, want dan bestaat het gevaar dat we een hoger onderwijs met twee snelheden creëren.

Desnoods valt misschien nog te leven met een goed beargumenteerd verschil in de organisatie van de bachelor dat bijvoorbeeld zou steunen op een ander onderwijsconcept, maar ik kan niet aanvaarden dat een industrieel ingenieur in een instelling na een master van 60 studiepunten afstudeert, terwijl je dat elders pas na een master van 120 studiepunten doet. Dat krijg ik niet uitgelegd aan de kandidaat-studenten en het veld en nog minder in het buitenland. In het Gentse rationalisatieplan is uitdrukkelijk voorzien in afstemming met alle opleidingen Industriële Wetenschappen. Ik verwacht van de opleidingen en hun instellingen dat zij die collectieve verantwoordelijkheid inderdaad opnemen en één goed beargumenteerd model uittekenen.

Wat de aanvullende vraag van mevrouw Moerman betreft, kan ik zeggen dat het klopt dat dit niet is geselecteerd. Natuurlijk is in de toekomst alles mogelijk. Maar of dat ook werkelijkheid wordt, is een andere zaak. Ik zal onderzoeken of we op de brief hebben geantwoord. Misschien is er mondeling een antwoord bezorgd, dat gebeurt vaak. Er wordt niet altijd schriftelijk geantwoord.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik dank u voor het antwoord. Ik heb begrepen dat de instellingen de rationalisatieplannen zoals ze zijn ingediend, zullen uitvoeren, met een kwart van het budget. Over de uitvoering zullen concrete afspraken worden gemaakt tussen de administratie en elke instelling afzonderlijk.

Minister Pascal Smet: Exact.

De heer Paul Delva: Die afspraken zullen nodig zijn om het gat te kunnen dichtrijden tussen het initiële plan, waarbij men uitging van een budget van 22 miljoen euro, en de vaststelling vandaag dat na de besparingen – die ik op zich niet in twijfel trek – nog 5 miljoen euro overblijft. Is er een timing voor de uitwerking van die concrete afspraken? Wordt er al overlegd? Wanneer zullen de gesprekken worden afgerond? Dat is misschien een moeilijke vraag, want de gesprekken kunnen lastig worden.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik had het over de brief van de rectoren De Knop en Van Cauwenberge van 21 december 2009. In die brief tekenen ze bezwaar aan tegen het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december waarin de goedkeuring staat van de in 2009 ingediende rationalisatieplannen voor het hoger onderwijs. Ten tijde van de samenstelling van de expertencommissie die de plannen moest goedkeuren, uitten ze al bezwaren tegen de samenstelling ervan. Noch de UGent, noch de associatie van UGent, noch de VUB zijn daarin vertegenwoordigd, terwijl in de commissie mensen van de K.U.Leuven zetelen. Men zag daarin al een voorbode van een bepaalde beslissing. Men vecht ook de onvoldoende motivering van de beslissingen aan. Men zegt ook dat de gezamenlijke organisatie van een opleidingsprogramma die niet leidt tot een gezamenlijk diploma maar wel een onderwijsinbreng van ten minste 30 percent van elk van de deelnemende instellingen voorschrijft, door de commissie-Soete als een afdoende rationalisatie is erkend.

De rationalisatieplannen voor de deelgebieden Chemie, Fysica en Wiskunde van het studiegebied Wetenschappen werden ingediend. Ze zijn volledig conform het rapport-Soete opgemaakt, maar kregen desalniettemin een negatief advies van de expertencommissie en zijn bijgevolg niet opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december. Dat heeft voor beide instellingen verregaande gevolgen. Het is ook geen goed signaal in een context waarin we met zijn allen streven naar een rationalisatie van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Ik vraag u dus met aandrang om dat opnieuw te bekijken en ten minste toch de grieven van beide universiteiten aandachtig te onderzoeken. Uit mijn contacten met de UGent heb ik niet de indruk overgehouden dat men een schriftelijk of mondeling antwoord van u heeft ontvangen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik herinner me de brief. Als ik me niet vergis, is daarover gepraat. Maar we hebben keuzes moeten maken. De budgettaire context is veranderd. Volledigheidshalve moet ik eraan toevoegen dat ik de rectoren heb gevraagd om creatief na te denken over een rationalisatie en te onderzoeken of het niet anders kan dan altijd extra geld te vragen. Sommige rectoren hebben me gezegd dat ze dat zouden doen.

De heer Paul Delva: Kunt u iets meer zeggen over het tijdspad?

Minister Pascal Smet: Men is daar nu mee begonnen. Over het einde durf ik niets zeggen, dat hangt af van de deelnemende partijen: de administratie en de universiteiten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het taalgebruik in onderwijsinstellingen

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht over de Engelse benamingen op de gevels van de departementen van de Provinciale Hogeschool Limburg

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag gaat over Engelstalige opschriften aan de gebouwen van de Provinciale Hogeschool Limburg (PHL) in Hasselt. Dit probleem sleept al een tijdje aan: die opschriften zijn eind 2008 aangebracht. De provincieraad van Limburg heeft dat probleem nog aangekaart bij de heer Smeets, gedeputeerde voor Onderwijs, toen ik nog in de raad zetelde. De heer Smeets is ook voorzitter van de raad van bestuur van de PHL. Wat is het probleem? De Nederlandstalige opschriften zijn vervangen door Engelstalige, zoals 'Arts & Architecture', 'Healthcare', 'Business education', 'Music' enzovoort.

We hebben dat in de provincieraad aangekaart. De raad van bestuur van de PHL heeft geoordeeld dat dit kan. Zij willen zo de PHL een hip imago geven. De Marnixkring van Hasselt heeft een klacht ingediend bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. De VCT heeft daarover een advies verleend. Dat advies is vrij duidelijk. Ik citeer: "De VCT Nederlandse afdeling is van oordeel dat de klacht ontvankelijk is en gegrond. De benamingen van de departementen van de PHL en de berichten op de webstek dienen in het Nederlands te zijn gesteld."

Op basis van dit advies was er een discussie in de provincieraad. De gedeputeerde en de heer Ben Lambrechts, directeur van de PHL, stelden dat dit maar een advies is en dat ze dat niet hoeven op te volgen.

Minister, blijkt uit het advies van de VCT dat de wetgeving op de bestuurstaal wordt overtreden? Wat gaat u met dit advies doen? Gaat u er acties aan koppelen en het opvolgen? Welke controle voert de Vlaamse overheid uit op het taalgebruik bij de onderwijsinstellingen? De PHL is een autonoom provinciebedrijf. Er is een regeringscommissaris afgevaardigd. Ik zou graag de houding van de regeringscommissaris kennen. Minister, hebt u weet van andere gelijkaardige overtredingen van de wetgeving in de bestuurszaken? Zo ja, welke? Wat hebt u daarvoor eventueel in het verleden al ondernomen?

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: De berichtgeving over het verre Limburg bereikt ook Oost-Vlaanderen. Mijn vraag gaat over hetzelfde onderwerp, maar de invalshoek is anders. De VCT heeft inderdaad een advies gegeven en zegt dat Engelse benamingen op de gevels van departementen van een provinciale hogeschool onwettig zijn. Met dat advies kan niets gebeuren tenzij iemand naar de rechtbank trekt om dat aan te vechten of de minister het nodig acht om andere stappen te nemen om deze inbreuk te beteugelen. Het is toch een zware inbreuk. Als in het Vlaamse landschap op de gevel van een gebouw Engelse opschriften verschijnen, is dat onze aandacht waard. Voor de goede orde: dat was ironisch of sarcastisch bedoeld.

De school wil niet hip zijn door Engels te gebruiken. Uit de verslaggeving die ik daarover heb gevonden, blijkt dat ze zich vooral bekend willen maken bij buitenlandse studenten. Sinds ze op hun website Engelse termen gebruiken is, al dan niet door de search engines of, excuseer, de zoekmachines, het aantal bezoekers van de website verdubbeld. Ze benadrukken dat de opleidingen in het Nederlands worden gegeven en dat de examens in het Nederlands worden afgenomen. Hoezeer ik ook de werkzaamheden van de VCT waardeer en ik van mening ben dat de Nederlandse taal moet worden gerespecteerd, denk ik dat ingrijpen in dit

soort zaken ons eerder het imago geeft van verkrampde mensen, als we het steeds op die manier bekijken.

We hebben het Nederlands kunnen ontwikkelen in alle volledigheid, onder meer ook dankzij de actie van wetenschapper Simon Stevin lang geleden, die voor heel veel wetenschappelijke benamingen Nederlandse termen heeft uitgevonden. Ik geef er enkele die voor de hand liggen. Wiskunde was mathematica. Perpendiculair werd loodrecht. Gelukkig heeft hij dat woord uitgevonden. Scheikunde is ook een uitvinding van Stevin. We vergeten dat wel eens.

Diezelfde Stevin zei ook dat Adam en Eva in het paradijs Nederlands spraken omdat het de oertaal is met de meeste korte woorden, die gemakkelijk samenstellingen vormen. Indien Stevin op dit punt gelijk zou hebben, zou dat een enorm gezagsargument zijn. Dan zou men erover kunnen denken om het advies van de VCT juridische gevolgen te geven. Ik twijfel aan zowel het taalgebruik in het paradijs als de inhoud van het concept.

Minister, kunt u uw mening geven over deze uitspraak en aangeven of u die visie zult volgen? Zo ja, wat bent u van plan? Ik geef duidelijk mee dat we het essentiële van het bijkomstige moeten onderscheiden.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijn betoog gaat eerder in de richting van dat van de eerste vraagsteller, wat niet verwonderlijk is. De taalregeling in het hoger onderwijs is in deze commissie al vaker aan bod gekomen. We horen altijd dezelfde argumentatie langs beide kanten. Bij de mensen die pleiten voor een versoepeling of een aanpassing van de taalregeling, horen we elke keer de bijna magische term ‘internationalisering’. Ik denk niet dat we ons onderwijs internationaliseren door een campus vol te hangen met Engelse opschriften. We moeten dit doen door de waarde van onze diploma’s kenbaar te maken in het buitenland. Dat zal meer buitenlandse studenten naar hier halen, niet op een gevel ‘Healthcare’ hangen in plaats van ‘Verpleegkunde’.

Ik blijf erbij dat de huidige regeling meer dan mogelijkheden genoeg biedt. Als wij blijven pleiten voor het behoud van het Nederlands, zouden wij verkrampde mensen zijn. Daar wil ik tegenover stellen dat enige fierheid op onze taal ook mag. Als we dat naar buiten kunnen brengen door de opschriften op gevels van departementen, mag dat niet worden uitgelegd als een verkrampde houding naar het buitenland. Ik sluit me aan bij de vraag wat u zult ondernemen om het advies van de VCT te laten opvolgen.

Ik meen me te herinneren dat dergelijke adviezen in het verleden wel door ministers opgevolgd werden. Dan heb ik het specifiek over de opschriften op de bussen die rondrijden in Vlaams-Brabant. Toen hebben we ook de redenering gehoord dat we zeer verkrampd zijn omdat we vragen dat die in het Nederlands zijn. Het is toen wel opgevolgd, waardoor die bussen nu met eentalige opschriften rondrijden. Ik pleit er met aandrang voor dat u dit advies verder opvolgt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik geloof niet dat men internationalisering bereikt door Engelse opschriften op gevels te plakken, maar ik ben ook niet van mening dat enkele Engelse opschriften op gevels de teloorgang van onze Nederlandse taal zouden inzetten. Ik steun mevrouw Moerman in de opvatting dat we van deze mug geen olifant mogen maken. We moeten onze degens hierover absoluut niet kruisen. De universiteit moet de vrijheid hebben om zelf te beslissen wat de meest gepaste communicatie- en marketingstrategie voor hun opleiding is. Als zij vinden dat dit aansluit bij hun imago, als ze effectief op het internet meer bezoekers krijgen en de universiteit daardoor bekend wordt, zie ik hier absoluut geen probleem.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, dit lijkt petieterig, maar het is een symptomatische kwestie. Wij moeten beslissen in welke richting we gaan op taalkundig vlak.

In de 19e eeuw was de algemene omgangstaal een taal die niet aansloot bij de taal van het volk, namelijk het Frans. De Vlamingen spraken dialecten. De Vlaamse beweging heeft ervoor gekozen de taal van de Statenbijbel aan te nemen als algemene omgangstaal in Vlaanderen, zodat er een sociaal bindmiddel was tussen de hogere en de lagere klassen.

We kunnen daar nu opnieuw van afstappen en opnieuw het dialect bevorderen, bijvoorbeeld via de VRT, en het Engels, zodat de algemene omgangstaal niet meer aansluit bij de volkstaal. Dat is een keuze die we kunnen maken, maar als we daar niet voor kiezen en een algemene omgangstaal willen die de hogere en lagere klassen verbindt, dan moeten we inderdaad het Nederlands bewaken.

Dat kunnen we heel goed doen door te eisen dat het Nederlands de omgangstaal is in ons onderwijs. Dat valt perfect te combineren met internationalisering, bijvoorbeeld door tweetalige opschriften. Niets weerhoudt de provinciale hogeschool om tweetalige opschriften te maken. Niets weerhoudt scholen om te internationaliseren en een goed onthaal in het Engels te organiseren voor haar Engelse studenten, en toch het Nederlands als algemene omgangstaal te behouden. Dat is een keuze. Willen we terug naar een dualisering zoals in de 19e eeuw, dan moet men dat maar eens duidelijk zeggen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer Bouckaert, u hebt me geïnspireerd om toch te interveniëren. Ik sluit me aan bij uw wijze woorden. Zoals elke burger moet ook elke instelling de wetgeving respecteren, ook al is het een universiteit.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, de kwestie is ingewikkelder dan ze lijkt. Het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) is immers niet alleen maar een advies, het is ook een merkwaardig advies. De commissie liet zich uit over zowel de bestuurstaalwet, namelijk het KB van 18 juli 1966 met betrekking tot de gecoördineerde wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken, als over artikel 90 van het Structuurdecreet Hoger Onderwijs van 4 april 2003. Wat de bestuurstaalwet betreft, beschouwt de VCT de provinciale hogeschool als een gewestelijke dienst, die zijn publieke berichten, mededelingen en formulieren in het Nederlands moet opstellen. Ten aanzien van het Structuurdecreet zegt de VCT echter dat ze niet bevoegd is.

Het Steunpunt Taalwetwijzer, dat de Vlaamse overheid bijstaat voor de juiste toepassing van onder meer de bestuurstaalregeling, heeft die uitspraak geanalyseerd. Het steunpunt merkt op dat de VCT niet duidelijk maakt welke regelgeving volgens haar moet worden toegepast. De regeling uit de gecoördineerde wetten van 1966 en die van het Structuurdecreet zijn immers niet identiek, en op één situatie kan maar één taalregeling van toepassing zijn. Het steunpunt acht het verdedigbaar te stellen dat de regeling uit het Structuurdecreet de vroegere bestuurstaalregeling buiten werking heeft gesteld. De bestuurstaalwet regelt immers als *lex generalis* de taalregeling voor diensten waarvoor geen specifieke taalregeling bestaat, en met artikel 90 van het Structuurdecreet hebben we nu net een regeling die specifiek voor de hogescholen en de universiteiten geldt. Ook voordien was er trouwens al een specifieke bestuurstaalregeling voor het hoger onderwijs, die de VCT indertijd tot de stelling bracht dat ze met betrekking tot klachten over de schending van de bestuurstaalregeling in het hoger onderwijs niet bevoegd is. Dat deed ze onder meer in 1995, na een klacht over de taal van het jaarverslag van de Universiteit Gent.

Indien de VCT nu toch de bestuurstaalwet wil toepassen, kan dat alvast niet zijn omdat ze de hogescholen ziet als een schooloverheid in de zin van artikel 1, paragraaf 1, van de bestuurstaalwet. Volgens vaste rechtspraak van de VCT zijn dit enkel de scholen van het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Kortom, dit is een mooie juridische kluit. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven dit uiteraard nauwkeurig voort te onderzoeken en zal dan gepast handelen, in de mate dat ik dat ook kan. Zoals terecht al is opgemerkt, is het

advies immers niet gericht aan mij, maar aan het bestuur van de hogeschool in kwestie, namelijk de provincie Limburg.

Ik weet niet of mijn persoonlijke mening er hier toe doet. Een van de eerste weken dat ik minister van Onderwijs was, heb ik alle actoren veelvuldig ontmoet. Zelfs een minister van Onderwijs mag een persoonlijke mening hebben, maar het is niet altijd wijs die te geven. Ze doet er ook niet altijd toe, omdat we ons in een bepaald kader bevinden. Hier is de stelling die ik wil en moet innemen, heel eenvoudig. Als de Provinciale Hogeschool Limburg een wet of een decreet heeft overtreden, dan moet die instelling die wet of dat decreet toepassen, zoals de heer De Meyer terecht heeft opgemerkt, wat u of ik daarover ook moge denken. Als de hogeschool daarentegen haar boekje niet te buiten is gegaan, dan zal ik me ook niet harder opstellen dan nodig is. Dat lijkt me een heel duidelijke lijn.

Sedert de invoering van een eigen bestuurstaalregeling in het hoger onderwijs is aan het begrip ‘bestuurstaal’ een interpretatie gegeven die beperkt is tot officiële besluiten en handelingen van de instellingen. Dat slaat onder meer op de diploma’s die de instellingen uitreiken, maar niet op een aantal communicatieve of informerende handelingen, zoals onder meer websites en infofolders. Het toezicht op de toepassing van die regelgeving verloopt via de regeringscommissarissen. Het Hogescholendecreet bepaalt dat de regeringscommissaris binnen de 20 werkdagen een beroep kan instellen tegen een beslissing die hij of zij in strijd acht met de wet of het decreet. Zo werd in 2008 een beroep ingesteld tegen de beslissing van Groep T uit Leuven om de naam van de instelling en van de organisatie-eenheden voortaan in het Engels te geven. Het beroep van de commissaris is toen gevolgd wat de naam van de instelling betreft, maar niet wat de organisatie-eenheden betreft. Organisatie-eenheden zijn immers geen aparte juridische entiteiten binnen de instelling. In het geval van de PHL heeft de regeringscommissaris zich gebaseerd op het oordeel over Groep T en geen beroep ingesteld tegen de beslissing van de PHL. Bij mijn weten is het enige geval in het verleden dat van Groep T uit Leuven geweest.

Ik denk dat ik alle antwoorden heb gegeven die moesten worden gegeven, in overeenstemming met de vigerende taalwetgeving in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, ik dank u voor het duidelijke antwoord, in die zin dat u de wetgeving mooi hebt uiteengezet. U hebt aangegeven dat hier een grote juridische kluif aan is. De houding van de regeringscommissaris van de PHL is gebaseerd op eerdere uitspraken, als ik het goed begrijp. U stelt dus eigenlijk zeer duidelijk in dezen geen stappen te zullen zetten tegenover de PHL. U vindt dat die opschriften daar in beide talen aanwezig kunnen blijven. Dat is uiteindelijk het oordeel dat u ter zake velt.

Minister Pascal Smet: Dat is de juridische situatie en als minister moet ik de wet toepassen.

Mevrouw Lies Jans: Ik vind het zeer terecht dat u de wet...

De heer Boudewijn Bouckaert: Staat dit er in twee talen?

Mevrouw Lies Jans: Neen, in één taal. Sorry.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is het grote verschil.

Mevrouw Lies Jans: Dat was mijn volgende opmerking. Het hangt er nu enkel en alleen in het Engels. Ik vind het eigenlijk een provinciale hogeschool niet waardig dat er enkel Engelstalige benamingen op de gebouwen hangen. Ik begrijp de argumenten van internationalisering en communicatie ten behoeve van buitenlandse studenten, maar zie niet in wat opschriften aan een gebouw in Hasselt aan die internationalisering zouden bijdragen. We moeten terecht trots zijn op onze Nederlandse taal en op onze onderwijsinstellingen. Daarom verzoek ik u er toch bij de PHL op aan te dringen dat zowel de Nederlandstalige als de Engelstalige opschriften aanwezig zouden zijn op die gebouwen.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, ik dank u voor uw antwoord, dat de juridische situatie duidelijk heeft uiteenzet. Voor mij althans was dat vrij duidelijk. Mevrouw Jans heeft een punt als ze vraagt wat een gevel bijdraagt tot de internationalisering, en zegt dat dit er in twee talen op moet. Dat zijn relevante opmerkingen. Juridisch gezien behoren dergelijke zaken echter tot de autonomie van de provinciale hogeschool. Ze moeten daar dus worden aangepakt, indien nodig.

Ik wil ingaan op een aantal opmerkingen die zijn gemaakt. Collega's, het is echt een illusie te denken dat we de evolutie van talen in een bepaalde richting kunnen sturen of tegenhouden door het gebruik van allerlei instituten of academies, of dergelijke meer. Er zijn twee stromingen die een academie hebben opgericht. Frankrijk heeft dat gedaan. Er zijn landen waar men dat niet heeft gedaan, waar men gezaghebbende woordenboeken heeft en meer flexibiliteit. Wat de evolutie van een taal bepaalt, is niet het al dan niet bestaan van taaladviescommissies of een academie of een privaat ontwikkeld sturingselement waarvan men de spelling volgt. Het is wel een complex geheel van maatschappelijke historische evoluties en geografische of aardrijkskundige elementen.

Men heeft de evolutie van een taal over 1000 jaar wetenschappelijk bestudeerd. Men vertrok van een basisvocabularium van honderd à tweehonderd woorden die in elke taal voorkomen. In één taal is over 1000 jaar slechts 5 percent van die kernwoorden geëvolueerd, dat is het IJlands. Alle andere talen hebben een enorme evolutie doorgemaakt, ook onze taal. Dat geldt ook voor het Engels dat we een beetje oneerbiedig de moeder van alle talen zouden kunnen noemen, want het neemt alles op. Het duldt meer variatie. Wat u gehoord en gesproken hebt, in New York is al lang geen Engels meer, het is Amerikaans dat qua vocabulaire, spelling en grammatica verschilt van het Engels. Het is een illusie te denken dat we dat kunnen sturen.

De Fransen kunnen we er echt niet van verdenken dat ze niet fier zijn op hun taal. Als men hen op hun identiteit aanspreekt, krijgt men prompt de bal terug zoals onlangs bleek. Zelfs de Fransen beginnen nu, met het oog op hun internationalisering, te adverteren in gerenommeerde tijdschriften zoals The Economist. Ze bieden ook Engelstalige programma's aan.

Het punt van mijn vraag is: laat ons het bijkomstige van het essentiële scheiden. We zullen ons in de toekomst nog moeten buigen over het taalgebruik in onze hogeronderwijsinstellingen en aanleren van talen in ons leerplichtonderwijs. Laten we ons niet blind staren op de gevel.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat men talen niet kan sturen, is manifest onjuist. 10 à 15 jaar geleden was ik in Montréal. De dominante taal was er het Engels. Het Frans was toen de taal van het volk. Vandaag is die situatie volledig omgekeerd door een heel drastische politiek van de regering van Québec. U hebt zelf tegen mij gezegd, mevrouw Moerman, dat een taal een dialect is met een leger. Als dat geen voorbeeld is van sturing: dat je een gebied dat taalkundig opgesplitst is, militair één kunt maken. Dat is bijvoorbeeld in het Frans gebeurd. Het Frans was het dialect van Parijs en Tours en het is in heel Frankrijk opgelegd met een leger. Als dat geen sturing is! Dat neemt niet weg dat taal aan evolutie onderhevig is.

Minister, uw antwoord is juridisch correct, maar nogal legalistisch, er zit weinig beleidsvisie in. Binnenkort komt er een nota van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) over de aanpassingen van de onderwijstaal in de universiteiten. We moeten de zaken een beetje groeperen. Heel duidelijk moet zijn dat de bestuurs- en omgangstaal van onze onderwijsinstellingen – die geld krijgen van de Vlaamse belastingbetaler – in hoofdzaak het Nederlands is. Uiteraard kan voor internationale communicatie een tweede taal worden gebruikt. Het Nederlandstalige karakter van deze instellingen moet zich uiten in het gebruik van het Nederlands als bestuurstaal. Het decretale kader moet op dat vlak misschien wat worden bijgestuurd.

Mevrouw Fientje Moerman: Wat u aanhaalt, is iets anders. Wat u aanhaalt, is dat men het gebruik van een taal kan sturen. De inhoud van een taal evolueert. Dat zijn twee verschillende zaken. Men kan niet verhinderen dat Franse en Engelse woorden in onze taal binnendringen, net zoals men niet kan verhinderen dat er omgekeerd een osmose is met het Engels.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het gaat niet om Engelse termen die in het Nederlands binnensluipen. Het gaat hier over het doelbewuste gebruik van het Engels door de provinciale hogeschool om te adverteren, en intern eigenlijk ook om zijn departement aan te duiden.

Mevrouw Fientje Moerman: Maar die termen bestaan. Lees de personeelsadvertenties.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, 2 weken geleden werd bekendgemaakt dat het Brusselse gewest van 10 tot 25 november een ‘Veertiendaagse van de Gelijke Kansen en de Diversiteit’ gaat organiseren. In samenwerking met de Brusselse verenigingen zal een uitgebreid programma van informatie, sensibilisering en debat worden georganiseerd. Doel van dit initiatief is om de zichtbaarheid van het gelijkekansen- en diversiteitsbeleid van Brussel te verhogen, het grote publiek te informeren en bij te dragen aan een van de vooropgestelde doelstellingen voor het Europees voorzitterschap. Het centrale thema ‘Armoedebestrijding, een zaak voor iedereen’ zal in het verlengde liggen van het Belgische programma voor het Europese jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Het Brusselse Gewest benadrukt de nood van een transversale benadering van het armoedeprobleem en ziet dan ook een belangrijke rol weggelegd voor het gelijkekansen- en diversiteitsbeleid. De eerste editie van de ‘Veertiendaagse van de Gelijke Kansen en de Diversiteit’ wil vooral stilstaan bij armoede in relatie tot discriminatie en uitsluiting.

Minister, worden er binnen het Vlaamse gelijkekansen- en diversiteitsbeleid initiatieven gepland in het kader van het Belgische Europese voorzitterschap? Hoe zal met name het Europees jaarthema armoede en sociale uitsluiting worden aangesneden? Welke maatregelen worden er gepland vanuit Vlaanderen om het gelijkekansenbeleid in Vlaanderen en Brussel zichtbaarder en toegankelijker te maken? Welke middelen worden hiervoor vrijgemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik hoop, eerlijk gezegd, minister, dat in tegenstelling tot de veertiendaagse – die vooral wil stilstaan bij armoede in relatie tot discriminatie en uitsluiting – het Europese jaarthema het begrip armoede ruimer zal interpreteren. We hebben gisteren in de plenaire vergadering gesproken over armoede. De focus lag op armoede bij vrouwen. Er is ook veel armoede in eenoudergezinnen, dat zijn dan vooral vrouwen, maar toch ook wel mannen. Ik hoop dat het Europese jaarthema, als er al een focus komt, vooral daarop zal focussen.

Welke maatregelen zult u nemen, minister, tegen armoede en sociale uitsluiting bij alleenstaande ouders?

Binnen het gelijkekansenbeleid bestaat er een onderzoeksgroep Armoede en Sociale Uitsluiting. 2 jaar geleden kreeg de groep de opdracht om onderzoek te doen naar noden en behoeften bij vrouwen van vreemde herkomst die zich in een armoedesituatie bevinden. De resultaten van dat onderzoek zouden worden teruggekoppeld naar de verschillende instanties, onder andere naar het coachingtraject van de Koning Boudewijnstichting. Misschien kunt u

mijn vragen niet onmiddellijk beantwoorden, ze zijn nogal specifiek. Wat is er uiteindelijk gebeurd met de resultaten van dat onderzoek? Dat thema is afgerond. Heeft de onderzoeksgroep een nieuwe opdracht gekregen? Zal hij ook betrokken worden bij het Europese jaarthema, aangezien het over armoede en sociale uitsluiting gaat?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het zal u niet ontgaan zijn, mevrouw Meuleman, dat, in tegenstelling tot de Brusselse regering, de Vlaamse Regering gekozen heeft voor een minister bevoegd voor de armoedebestrijding. Minister Lieten heeft een sterk mandaat gekregen van de Vlaamse Regering om initiërend, stimulerend en coördinerend op te treden ten aanzien van al haar collega's in de Vlaamse Regering om een samenhangend beleid te voeren. Armoede moet immers bestreden worden op alle beleidsdomeinen waarop de Vlaamse Regering actief is. Eind dit jaar moet de open coördinatiemethode een eerste Vlaams Actieplan Armoedebestrijding opleveren. Ik heb me, zoals al mijn collega's, geëngageerd om daartoe bij te dragen. Uiteraard heeft minister Lieten voor het Europese jaarthema 'Armoede en sociale uitsluiting' in een plaats en budget voorzien in haar beleid.

De coördinatie van armoedebestrijding in Brussel, dat weet ik uit ervaring, berust overigens bij de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, niet bij de Brusselse regering, en allerm minst bij de staatssecretaris voor Gelijke Kansen, die eigenlijk bevoegd is voor gelijke kansen bij ambtenaren. Die maakt bovendien geen deel uitmaakt van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Het Brusselse initiatief lijkt me dan ook eerder een communicatieproject dan een beleidsproject.

De doelstelling van Europa om van armoedebestrijding een zaak van iedereen te maken, is mijns inziens meer gebaat bij een actie zoals die van Klasse, dat een gratis stappenplan en brochure rond kansarmoede op school bij 200.000 leerkrachten verspreidt. Daarin staat hoe de signalen van kansarmoede te herkennen, hoe de school het beste omgaat met deze kinderen en hoe ze een sterk armoedebeleid kan voeren.

De veertiendaagse van de gelijke kansen en diversiteit in Brussel beoogt twee doelstellingen, als ik de persaankondiging goed begrepen heb: de zichtbaarheid van het gelijkekansen- en diversiteitsbeleid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest verhogen en bijdragen aan de doelstelling 'Armoedebestrijding, een zaak voor iedereen' van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie.

Het lijkt me belangrijker, zowel voor Armoedebestrijding als voor Gelijke Kansen, om een beleid te voeren dat zichtbare resultaten oplevert, eerder dan een beleid te voeren dat de zichtbaarheid van het beleid zelf beoogt, vooral in tijden van schaarste. De doelstellingen van mijn gelijkekansenbeleid zijn het verhogen van kansen, niet het verhogen van de zichtbaarheid van mijn beleid. U vindt ze in de beleidsnota Gelijke Kansen. U vindt daarin ook sensibiliserende initiatieven terug, die natuurlijk ook gepaard zullen gaan met voor het beoogde publiek gerichte zichtbare acties. Bij die acties is zichtbaarheid geen doelstelling op zich, maar wel een middel.

Daarnaast is het gelijkekansenbeleid een coördinerend beleid, waarvoor de verschillende Vlaamse ministers gecoördineerde initiatieven dienen te ontplooien. De aansturing van dit proces is een opdracht voor het Vlaamse gelijkekansenbeleid, terwijl de concrete maatregelen in vele Vlaamse beleidsdomeinen tot stand komen. Momenteel werken mijn diensten dan ook volop aan het opstellen van het doelstellingenkader van een masterplan Gelijke Kansen. Na de zomer zal dan een actieplan worden gefinaliseerd en voorgelegd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De financiële omvang van de initiatieven die genomen worden in het kader van de open coördinatiemethode van het gelijkekansenbeleid, zal aangegeven worden in het actieplan dat aan u wordt voorgelegd. In verband met de financiële omvang van de sensibiliserende

initiatieven die ik vanuit het verticale gelijkekansenbeleid neem, kan ik alvast zeggen dat ik voor 2010 een budget heb van 102.000 euro voor uitgaven in verband met communicatie.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, u zegt een aantal zaken waar ik zelf natuurlijk ook al was opgekomen. Ik heb gisteren aan minister Lieten een actuele vraag gesteld over armoede. Ik besef zeer goed dat er een minister is voor Armoedebestrijding. Ik ben ook van mening dat armoede eerst en vooral structureel moet worden aangepakt, dat de armoede op zich moet worden aangepakt en dat we daar de meeste middelen moeten voor inzetten. Daarom heb ik gisteren ook aan minister Lieten gevraagd wat de concrete en structurele maatregelen zijn die ze wil nemen op het vlak van kinderopvang, de minimumlonen enzovoort, want dat zijn natuurlijk de echte problemen. Zij moet dat ook transversaal en resultaatgericht doen. Wij zijn heel benieuwd naar de cijfers, die hopelijk zullen aantonen dat er verbetering zal komen.

Uit de enquête van Comeva is echter heel duidelijk gebleken dat er wel degelijk een probleem van communicatie en informatie is. Dat loopt in twee richtingen. Enerzijds is er een informatieprobleem, en dan ging het vooral over de situatie van vrouwen en een aantal keuzes die zij maken, waarbij ze de gevolgen niet volledig inschatten omdat ze onvoldoende geïnformeerd zijn. Anderzijds is er het probleem dat zij vaak niet voor hun armoede durven uit te komen en dat ze anderen daar helemaal niet over informeren. Zij houden dat voor zichzelf en proberen het te verbergen, eerder dan erover te communiceren. De suggestie van het onderzoek was om een soort anonieme groene telefoon in te stellen, zodat die mensen hun problemen kenbaar kunnen maken zonder dat ze er onmiddellijk moeten voor uitkomen.

Er is een projectgroep van vrouwenbladen die het onderzoek hierover heeft gevoerd en die toch wel een aantal interessante conclusies heeft opgeleverd. Daarbij moet je echter de kanttekening maken dat zij een hele grote groep niet hebben kunnen bereiken, namelijk de groep van de allochtone vrouwen. Die zijn volgens mij nog helemaal niet vertegenwoordigd in het onderzoek, terwijl er net daar ook zeer grote problemen zijn. Het onderzoek dat die projectgroep geïnitieerd heeft, moet dus opgevolgd worden. En daar ligt een taak voor de overheid en voor u, minister, om een grondiger en meer representatief onderzoek te verrichten.

Zij formuleren ook een aantal adviezen en tips in een speciaal magazine, Check, dat verkrijgbaar zal zijn bij de vrouwenbladen en in postkantoren. Maar ook daarmee zullen zij een belangrijke groep niet bereiken. Die vrouwenbladen zullen immers sowieso een eerder 'wit' publiek bereiken. Ook op het vlak van informatie is er dus nog een zeer belangrijke taak voor u weggelegd. Ik denk dat die taak bij Gelijke Kansen ligt, en ik denk dat er op dat vlak nog wat werk aan de winkel is.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik heb geen antwoord gekregen op mijn bijkomende vragen, maar ik zal een schriftelijke vraag indienen. Dat zal gemakkelijker zijn.

Ik begrijp de vraag van mevrouw Meuleman in verband met dat onderzoek niet goed. In de beleidsbrief 2007-2008 van voormalig minister Van Brempt lezen we dat zij aan de Onderzoeksgroep Armoede en Sociale Uitsluiting de opdracht heeft gegeven voor "een onderzoek naar de noden en behoeften van vrouwen van vreemde herkomst die zich in een armoedesituatie bevinden". De resultaten van dat onderzoek zijn gepubliceerd in 2008, en werden teruggekoppeld naar de Koning Boudewijnstichting en naar de leden van de Interdepartementale Commissie Etnisch-Culturele Minderheden.

Wat kan er nu nog meer gebeuren dan een onderzoek? Moet er nu nog eens een onderzoek gedaan worden? Wij hadden toen gezegd dat we niet gekant waren tegen dat onderzoek, maar dat ook de armoede bij andere groepen moest worden besproken. Mevrouw Van Brempt heeft toen ook gezegd dat ze samenwerkte met die vrouwenbladen in het kader van eenoudergezinnen. Dat was meer op vrouwen gericht, omdat er nu eenmaal meer vrouwen

zijn als gezinshoofd van een eenoudergezin. Ook dat was in samenwerking met Gelijke Kansen. Wat kan er nu nog meer gebeuren? Ik zou graag de resultaten van die onderzoeken kennen, maar ik zal daartoe een schriftelijke vraag indienen.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Meuleman, het staat buiten kijf dat er nog bepaalde dingen moeten gebeuren. Als u mijn beleidsnota gelezen hebt, zult u gemerkt hebben dat we vrouwen bewust willen maken van de keuze van deeltijds werken. Niet dat het een probleem is dat ze deeltijds werken, maar het heeft wel gevolgen als de relatie stukloopt, omdat de man dan financieel vooruitgaat en de vrouw financieel achteruit. Het is heel belangrijk dat vrouwen en mannen, wanneer ze een huwelijk of samenlevingscontract afsluiten, clausules opnemen om daar afspraken over te maken. Dat bestaat nu niet, maar het is belangrijk om dat in de toekomst te doen.

Uw vraag om uitleg ging echter uit van wat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest doet. Ik heb mij daarop gebaseerd voor mijn antwoord. In uw repliek hebt u een andere invalshoek genomen, die ik wel kan volgen. Ik heb dus gewoon geantwoord op de vraag die u mij hebt gesteld.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik heb in mijn repliek willen aantonen dat de nood aan informatie nog bijzonder hoog is. Dan lijkt zo'n veertiendaagse van de gelijke kansen, waarbij we de verenigingen aanspreken om gecoördineerd zo'n veertiendaagse te organiseren, geen slecht idee.

Minister Pascal Smet: De toekomst zal het uitwijzen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■